

Professor Johan Giertsen
Det juridiske fakultet
Postboks 7806, 5020 Bergen
tlf. 55589546 – 41256081
Giertsen@jur.uib.no

12. januar 2012

Universitetet i Oslo
Det juridiske fakultet
Postboks 6706 St. Olavs plass
0130 Oslo

Tilsynssensors rapport 2011

Jeg viser til brev av 18. juli 2011 og hyggelig kontakt med eksamensseksjonen. Rammen for tilsynssensur 2011 ble i nevnte brev fastsatt til gjennomgang av fakultetets rutiner mv. for masteroppgaver – JUR 5030 og JUR 5060.

1 Tilsynssensors oppgaver

Universiteter og høyskoler skal etter universitets- og høyskoleloven § 3-9 nr 1 tredje pkt. påse at det er ”ekstern evaluering av vurderingen eller vurderingsordningene”. På www.uio.no er formålet med tilsynssensuren beskrevet slik:

Tilsynsensordningen er et ledd i universitetets arbeid for å sikre at grader oppnådd ved UiO holder god standard sammenliknet med grader oppnådd ved andre institusjoner. Ordningen skal bidra til å sikre at vurderingsformene som benyttes er tilstrekkelige i forhold til intensjonene for studiene, og at studentenes kunnskaper og ferdigheter blir prøvet og vurdert på en upartisk og betryggende måte.

Tilsynssensor skal føre tilsyn med vurderingsformer, vurderingsprosesser og standarden på vurderingsresultatene. Tilsynssensor gir råd om videreutvikling av vurderingsopplegget.

Se nærmere <http://www.uio.no/for-ansatte/arbeidsstotte/kvalitetssystem/tilsynssensor/>

2 Tilsyn 2011 spesielt med JUR 5030/5060

Jeg har gjennomgått dokumenter om rutiner og praksis vedrørende masteroppgaver, i lys av retningslinjene om tilsyn med ”vurderingsformer, vurderingsprosesser og standarden på vurderingsresultatene”. Dette materialet er mottatt:

- (1) Brev til kandidater JUR 5030 høsten 2010 vedrørende innlevering;
- (2) Brev til veiledere datert 15. oktober 2010 med anmodning om å sende inn forslag på navn på sensor, jf fakultetets ordning med at oppgavene normalt sensureres av veileder og en medsensor oppnevnt etter forslag fra veileder;

- (3) Orientering datert 18. januar 2011 til veiledere vårsemesteret 2011 med praktisk informasjon samt notat til veilederne fra professor Inger Johanne Sand;
- (4) Brev til veiledere datert 19. januar 2011 med bekreftelse av veiledningsoppdrag når det gjelder studentens navn, oppgavens foreløpige tittel mv samt standardskjemaet for avtale om undervisningsoppdrag;
- (5) Brev til sensorene av 5. november 2010 om karaktergivning ved sensur av masteroppgaver, brev av 8. februar 2011 i forbindelse med sensur av 60 studiepoeng masteroppgaver høsten 2010 og brev til sensorene av 11. februar 2011 i anledning klagesensur 30 studiepoeng masteroppgave høsten 2010;
- (6) Reglement for masteroppgaver i rettsvitenskap UiO JurFak samt UiOs etiske retningslinjer for veiledere, vedtatt av Det akademiske kollegium 10. juni 1997 og serviceerklæring for Universitetet i Oslo;
- (7) Informasjon til studenter med veilednings- og oppmeldingsskjema;
- (8) Retningslinjer UiO JurFak for interne sensorer ved masteroppgavesensur;
- (9) Dokumenter i saker om klage over (påstått) formelle feil knyttet til masteroppgaver – sakene gjaldt plagiat og påstått manglende veiledning – med fakultetets og klagenemndas behandling.
- (10) Karakterstatistikk masteroppgaver UiO JurFak statistikk utfall karakterklager.

3 *Tilsynssensors hovedinntrykk*

I tidligere rapporter, senest rapport 24. november 2010, har jeg skrevet dette om mitt hovedinntrykk:

Mitt hovedinntrykk av eksamensarbeidet ved UiO JurFak er at fakultetet utvilsomt innfrir UiOs mål om ”god standard” på gradene ... Vurderingsformene og –prosessene knyttet til sensur mv. holder et nivå som gjør at både fakultetet og studentene kan føle trygghet for at prøving og vurdering skjer ”på en upartisk og betryggende måte”, jf retningslinjene for tilsynssensor. På disse punktene er jeg overhodet ikke i tvil, og jeg har aldri vært i tvil om dette så lenge jeg har hatt kontakt med fakultetet. Med det store antall kandidater – og derav store ressurser som legges ned i eksamensarbeidet – fakultetet har hatt i svært mange år, er det også mitt inntrykk at fakultetet har vært dyktige til å dra lærdom av dette store erfaringsmaterialet, i form av stadig finsliping og justering av både de faglige og administrative sider ved planlegging og gjennomføring av eksamen. Det følger av dette at denne rapporten bare i begrenset grad inneholder kritiske merknader.

Dette inntrykket vil jeg fastholde etter å ha sett på JUR 5030/5060.

4 *Administrativ tilrettelegging*

Avvikling av eksamener – bl.a. rutiner knyttet til masteroppgavene – på et juridisk fakultet er en omfattende administrativ prosess. Jeg viser til mine rapporter for 2007, 2008, 2009 og 2010:

En eksamen krever atskillig administrativ kontakt mellom eksamenskontoret og sensorene om frister, møtetidspunkter, utsendelse av besvarelser, svar på løpende henvendelser fra sensorene etc. Når det gjelder dette, har jeg intet å bemerke. Eksamenskontoret ved UiO JurFak gjør etter mitt syn en

forbilledlig jobb, i lys av at det samlede årlige kandidatantallet må kreve en stor og oppofrende innsats fra kontorets tilsatte.

På de juridiske fakulteter er det – ikke unaturlig – faglige spørsmål som oftest er i fokus når forhold rundt eksamen drøftes og evalueres. Men både ledelsen ved fakultetene og vi som er faglig tilsatte må vite å sette pris på den flotte innsats som det administrative personalet gjør.

Antallet kandidater fører til at det er mange administrative risikofaktorer rundt eksamen – bl.a. at oppgavene må sendes til sensorene etter den oppsatte fordeling, at studenter og sensorer mottar korrekt administrativ informasjon, at karakterer føres korrekt inn i protokollene, at knappe frister overholdes, at sensuren av et stort antall klager gjennomføres iht reglementet og innen frister, at besvarelser arkiveres, at eksamenskontoret gir korrekte og raske svar på de mange spørsmål som i en sensurperiode stilles fra studenter og sensorer etc. Dokumentmengden er svært stor, og det toppe seg i eksamensperiodene.

Samlet blir dette en særdeles omfattende innsats fra eksamenskontoret. Jeg har vært sensor ved UiO JurFak i 25 år, og har i denne perioden ikke registrert noen administrative svikt av betydning.

Jeg har i flere år sensurert masteroppgaver ved UiO JurFak, og har ved disse sensoroppdragene registrert den samme administrative ryddighet og presisjon som for andre sensoroppdrag ved fakultetet. Kopiene jeg har mottatt av brev til studenter og veiledere, jf pkt 2 foran, bekrefter denne presisjon og ryddighet.

5 *Nettsidene*

Jeg har studert nettsidene for JUR5030 og JUR5060. Nettsidene gir god oversikt over frister og det øvrige regelverket. Lenkene ert aktive.

Gruppeoppgaver er et interessant tilbud til studentene, men kan ikke sees nevnt på nettsidene.

Nettsidene har kanskje et i overkant offisielt preg. Fakultetet kan f.eks. vurdere å ta inn lenker der studenter og veiledere som har erfaring fra hhv masteroppgaver 30 studiepoeng, masteroppgaver 60 studiepoeng og gruppeoppgaver redegjør kort for sine erfaringer, med sikte på å gi råd til studenter som skal i gang med å skrive.

Min erfaring som veileder er bl.a. at noen studenter undervurderer arbeidsmengden, og begynner skrivingen sent i semesteret, og/eller at noen studenter påtar seg i overkant mange andre oppdrag (bl.a. trainee) i semesteret masteroppgaven skal skrives – med de konsekvenser dette kan ha når det gjelder tidsnød i slutfasen, og at avhandlingen da ikke alltid får den kvalitet som studenten kunne ha oppnådd. Fakultetet kan vurdere om nettsidene bør peke på dette mulige problemet.

6 *Emnebanken*

UiO JurFak har på nettet publisert en emnebank for masteroppgaver. Fakultetet skal ha all ære av en så omfattende oversikt, som trolig er til nytte for mange studenter når tema skal fastsettes.

7 *Veiledningen*

Fakultetet sender rutinemessig til veilederne et notat fra professor Inger Johanne Sand med råd om gjennomføring av veiledningen, bl.a. (i) viktigheten av å begynne tidlig og fordele veiledningstiden gjennom semesteret, (ii) viktigheten av å avtale når siste utkast skal være levert, (iii) gode råd mht veilederens samtale og rådgivning, (iv) fordelingen av hovedansvar mellom student og veileder, (v) viktigheten av at veilederen opptrer tillits- og respektfullt.

Basert på min erfaring som veileder for studenter som skriver masteroppgave, gir notatet en treffsikker orientering til veilederne.

8 *Karakterstatistikk*

Karakterene A og B dominerer – ikke uventet – når det gjelder masteroppgavene. Tabellen gjelder karakterfordelingen i prosent av sensurerte besvarelser *JUR 5030*:

Semester	Sensurert	A	B	C	D	E	F
H-10	210	42	37	18	2	1	0,5
V-10	230	45	37	13	3	1	0
H-09	182	45	30	21	4	0,5	0,5
V-09	216	46	35	16	3	0,5	0
H-08	180	46	37	13	3	1	0
V-08	226	42	38	14	5	0,5	0,5
H-07	179	54	34	10	0,5	1,5	0
Snitt		46	35	15	3	1	0

Karakterfordelingen i prosent av sensurerte besvarelser *JUR 5060*:

Semester	Sensurert	A	B	C	D	E	F
V-10	27	59	22	4	11	0	4
H-09	25	88	12	0	0	0	0
V-09	19	68	21	5	0	5	0
H-08	23	96	4	0	0	0	0
V-08	29	93	7	0	0	0	0
H-07	15	87	13	0	0	0	0
V-07	37	78	11	5	3	0	3
Snitt		81	13	2	2	1	1

Vi ser at sum A og B er rundt 80 pst for JUR5030 og 90 pst eller mer for JUR5060.

Karakterfordelingen på masteroppgaver har fra tid til annen vært et tema for debatt i fagmiljøene på alle de tre juridiske fakultetene, særlig har den høye andelen A og B for 30 studiepoeng masteroppgaver vært et emne for diskusjon.

Det er gitt retningslinjer for sensorene. Av dokumentene jeg har mottatt vises til brev av 5. november 2010 fra prodekan for studier samt instruks for sensorene / retningslinjer av 2003 fastsatt av dekanene ved de juridiske fakulteter. Begge disse dokumentene gir en treffsikker oversikt over momenter som bør inngå i sensorenes vurdering. På bakgrunn av erfaringene siden 2003, kan det synes å være behov for at fakultetene foretar en ny drøfting av disse retningslinjene, bl.a. i lys av den særlig høye andelen av A og B.

8 *Karakterklager*

Tabellen angir prosentandel av sensurerte masteroppgaver JUR 5030 der karaktervedtaket ble påklaget, og prosentandel av klagen hvor resultatet ble hhv endring til gunst, endring til ugunst og uendret vedtak:

Semester	Andel klager i pst av sensurerte besv	Andel av klagen, endret til gunst	Andel av klagen, endret til ugunst	Andel av klagen, uendret
V-11	7	31	0	69
H-10	2	20	0	80
V-10	5	27	0	73
H-09	3	33	17	50
V-09	6	75	0	25

Andelen av studentene som klager er betydelig lavere enn på øvrige eksamener UiO JurFak. Dette må trolig sees på bakgrunn av at rundt 80 pst av kandidatene som regel får enten A eller B på sin 30 stp masteroppgave.

9 *Saker til klagenemnda*

Jeg har gjennomgått mottatte dokumenter vedrørende klagesaker knyttet til masteroppgaver som er avgjort i UiOs sentrale klagenemnd. Sakene gjaldt plagiat, om det var grunnlag for å anse veiledningen som mangelfull, og om sykdom i nær familie kan gi grunnlag for dispensasjon fra regelen om at bestått masteroppgave kun kan

leveres en gang. Fakultetets behandling av sakene synes å ha vært grundig og samvittighetsfull, med ivaretagelse av studentenes rettssikkerhet.

10 Oppsummering

Mitt generelle hovedinntrykk av eksamensarbeidet ved UiO JurFak er at dette både faglig og administrativt innfrir de krav som UiOs sentrale retningslinjer setter. Dette inntrykket kan utvilsomt fastholdes etter at undertegnede for femte gang har avlagt rapport som tilsynssensor. Mine merknader knytter seg særlig til:

- (1) Fakultetet kan vurdere om det er mulig med mer omfattende markedsføring av tilbudet om å skrive gruppeoppgaver. Nettsidene om masteroppgaver kan vurderes brukt i denne retning;
- (2) Nettsidene om masteroppgaver har kanskje et i overkant offisielt preg, se nærmere pkt 5 foran;
- (3) Emnebanken er utmerket, og bør så langt som mulig søkes vedlikeholdt på sitt nåværende høye nivå når det gjelder informasjon om mulige emner for masteroppgave;
- (4) Fakultetet kan vurdere om nettsidene bør peke på det mulige problem at en del studenter trolig bruker semesteret masteroppgaven skrives til mange andre aktiviteter, med de følger dette kan ha med tidsnød, se nærmere pkt 5 foran;
- (5) De tre juridiske fakultetene kan vurdere å se på sensurpraksis på masteroppgaver i lys av bl.a. det høye antallet A og B. Hvis fakultetene ikke anser nåværende praksis som optimal, bør nye retningslinjer for sensorene gis – men da som felles retningslinjer for de tre fakultetene.

Med vennlig hilsen

Johan Giertsen